

Lausunnon antaminen ympäristöministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi ampumaratojen ympäristöluvanvaraisuuden rajan nostamisesta

RAKYL 19.02.2025 § 32
27/03.00/2025

Valmistelija Ympäristötarkastaja Kirsi Haajanen, puh. 044 417 4686 /
kirsi.haajanen@savonlinna.fi

Selostus Ympäristöministeriö pyytää 25.3.2025 mennessä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi ampumaratojen ympäristöluvanvaraisuuden rajan nostamisesta. Esityksen tavoitteena on toteuttaa hallitusohjelman kirjaus sujuvoittaa ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja siirtämällä nykyistä suurempi osa ampumaradoista ympäristölupavelvollisuudesta käsittelyajaltaan keskimäärin nopeamman ilmoitusmenettelyyn piiriin.

Esityksellä ilmoituksenvaraiseksi säädettäisiin ulkona sijaitseva ampumarata, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 50 000 laukausta vuodessa ja jossa ei ole lyijyhauleilla tapahtuvaan haulikkoammuntaan tarkoitettua rataa. Muu kuin ilmoituksenvarainen ulkona sijaitseva ampumarata olisi ympäristöluvanvarainen. Nykyisen ympäristönsuojelun lainsäädännön mukaan ulkona sijaitseva ampumarata, jolla on tarkoitettu ammuttavaksi enintään 10 000 laukausta vuodessa (ns. vähäinen ampumarata) ja jossa ei ole haulikkoammuntaan tarkoitettua rataa, on ilmoituksenvarainen. Lisäksi esityksellä säädettäisiin määräaika tehdä ilmoitus tai hakea ympäristölupaa niille lain voimaan tullessa toiminnassa oleville ampumaradoille, jotka eivät ole aiemmin näin tehneet.

Valtioneuvosto on antanut 21.12.2022 eduskunnalle selvityksen Suomen ampumaratojen tilanteesta. Selvityksen mukaan Suomessa on 36 puolustusvoimien ampumarataa sekä noin 670 yksityistä ampumarataa. Selvityksen mukaan ampumaratakapasiteetin kasvattamiselle on tarvetta. Hallitusohjelman tavoitteena on nostaa ulkoampumaratojen lukumäärä noin tuhanteen vuosikymmenen loppuun mennessä.

Muutoin ilmoituksenvaraiseen toimintaan tarvitaan ympäristönsuojelulain 29 a §:n mukaan ympäristölupa, jos toiminta on osa direktiivilaitoksen toimintaa, toiminnasta saattaa aiheutua 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu seuraus (vesistön, ojan, lähteen tai noron pilaantuminen taikka eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu kohtuuton rasitus), toiminta on luvanvaraista 28 §:n perusteella (sijainti pohjavesialueella) tai jos toimintaan sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Viranomaisen on tehtävä ilmoituksen johdosta päätös (ilmoituspäätös, YSL 115 d §). Ilmoituspäätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Viranomaisen on ilmoituspäätöstä tehdessään varmistettava, että toiminnassa noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa ja jätelaissa sekä niiden nojalla annetuissa säännöksissä säädetään toiminnan sijoittumisesta, päästöistä ja niiden ehkäisemisestä, jätteistä sekä toiminnan päästöjen ja vaikutusten tarkkailusta. Päätöstä harkittaessa on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään, sekä otettava huomioon ilmoituksesta annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä se, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Ympäristöluvanvaraisuus poistuisi niiltä enintään 50 000 laukauksen ampumaradoilta, joilla ammuttaisiin haulikolla vain muita kuin lyijyhauleja. Lyijyhauleja koskevalla rajauksella pyrittäisiin edistämään muiden kuin lyijyhaulien käyttöä haulikkoammunnassa ja siten vähentämään lyijyhaulien käytöstä aiheutuvia ympäristöriskejä. Haulikkoradoilla haulijätteet leviävät, mikäli haulien lentorataa ei ole rakenteellisesti rajoitettu, laajalle lähes 10 hehtaarin alueelle.

Lausuntopyyntöön liittyvä aineisto on nähtävillä verkossa osoitteessa www.lausuntopalvelu.fi. Ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan kesällä 2025.

Toimivalta	Savonlinnan kaupungin 16.12.2024 päivitetyn hallintosäännön mukaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.
Esittelijä	Rakennustarkastaja Karvinen Juha
Päätösehdotus	<p>Rakennus- ja ympäristölautakunta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena päättää antaa alla olevan lausunnon hallituksen esityksestä ampumaratojen ympäristönluvanvaraisuuden rajan nostamisesta.</p> <p>Ampumaradoilla keskeiset ympäristövaikutukset liittyvät melun lisäksi maaperän sekä pohja- ja pintaveden laadun heikkenemiseen.</p> <p>Rakennus- ja ympäristölautakunta pitää ymmärrettävänä hallitusohjelman mukaisen Suomen ampumaratojen toiminnan turvaamisen ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämisen, mutta ympäristöasiat tulee edelleenkin huomioida riittäväällä laajuudella ja tarkkuudella.</p> <p>Ilmoituspäätöksen sisällöstä säädetään ympäristönsuojelusta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (713/2014) 15 a §:ssä. Ko. asetuksen 15 a §:n kohdissa 6) – 8) määrätään, että ilmoituspäätöksessä tulee antaa määräykset muun muassa valvonnan kannalta tarpeellisista määräyksistä, määräykset toiminnan ja sen vaikutusten seurannasta ja tarkkailusta, sisältäen tarvittavat määräykset päästöraja-arvojen noudattamisen arvoimiseksi, määräykset toiminnan lakkauttamiseen sekä liitteen 1 mukaisia aineita koskevat päästöraja-arvot ja muut päästömääräykset. Näin ollen ilmoitusmenettely ei tässäkään juuri eroa työmäärältään ympäristöluvan mukaisista lupamääräysten antamisesta.</p> <p>Ampumaratojen aiheuttamat sallitut melutasot määritetään valtioneuvoston päätöksessä (53/1997). Uuden ampumaratameluasetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan keväällä 2025. Sinänsä ampumaratameluasetuksen päivittäminen on kannatettavaa, koska ampumaratamelusta tulee ajoittain ympäristöhaittailmoituksia ja mikäli asetus annetaan riittäväällä tarkkuudella niin ko. asioihin voidaan puuttua lainsäädännöllisesti tehokkaammin.</p> <p>Ilmoitusmenettelyn hallinnollinen prosessi ei siten sinänsä paljoa eroa ympäristöluvan vastaavasta prosessista. Myöskään ajallisesti ilmoitusmenettelyn ollessa neljä kuukautta ei eroa paljoa Kuntaliiton ympäristönsuojelun hallintokyselystä vuodelta 2021, jonka mukaan uusien tai uutta vastaavien ympäristöluvanvaraisten hankkeiden ympäristölupien käsittelyaika kunnissa on ollut keskimäärin 5,2 kuukautta. Toki esityksen valmistelussa satunnaisotannalla tarkasteltujen ampumaratojen ympäristölupapäätösten käsittelyaika kunnissa oli 2,3–20,5 kuukautta keskiarvon ollessa 6,9 kuukautta. Ehdotuksen mukainen 120 vuorokautta voi olla tietyissä tilanteissa (pienet kunnat, joissa sijaista ei ole heti saatavissa, loma-ajat, ruuhkatilanteet) liian nopea aikavaatimus, varsinkin</p>

kun asiaan tulisi perehtyä riittävällä huolellisuudella, jotta saadaan ympäristön että toiminnanharjottajan kannalta paras mahdollinen lopputulos.

Käytännössä lyijyhauelit korvautuisivat teräshauleilla. Lautakunta tuo esiin, että teräshauleihin siirtyminen on kannattavaa ja kosteikkoalueilla lyijyhauilien käyttö onkin jo kiellettyä. Nykyisellään niukentuneissa valvontaresursseissa kunnallisella ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole välttämättä resursseja valvoa ammutaanko esityksen mukaisilla haulikkoradoilla kokonaan muilla kuin lyijyhauleilla, vaan silloin on luotettava toiminnanharjoittajaan sekä yksittäisten ampujien vastuuseen. Mahdolliset haitat tulevat näkyviin mahdollisesti pitkän ajan kuluessa, ehkä vasta jopa lopettamistoimenpiteiden kohdalla. Tätä vaikutusta voidaan toki yrittää ehkäistä ilmoituspäätöksen määräyksillä muun muassa siten, että vaaditaan säännöllistä maaperänäytteenottoa ja/tai tarpeeksi riittävää dokumentointia.

Ympäristölupaharkinta tehdään kunnissa, joiden paikalliset olosuhteet vaihtelevat sekä joissa resurssit ja perehtyneisyys aihealueeseen ovat erilaisia, joten tulkinnassa tulee väistämättä eroja eri kuntien kesken. Ampuma-ratojen ympäristöluvitusten menettely on selkeämpi ja turvaa tasapuolisen lainsäädännön tulkinnan ympäri maan. On mahdollista, että kohteissa missä ympäristölupaa ympäristölupa-tarveharkinnan perusteella ennalta arvioiden ei vaadita, mutta ympäristöön liittyviä haittoja kuten esimerkiksi vesistön, ojan, noron tai lähteen pilaantumista tai melusta kohtuutonta rasitusta saattaa ilmaantua.

Myönnettyissä ympäristöluvissa on yleisesti edellytetty käytettäväksi toiminnan päästöjen hallinnassa ympäristönsuojelulain mukaisesti parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT). Nykyinen ympäristönsuojelulaki (§ 8) edellyttää käyttämään sitä myös esityksen mukaisissa ilmoitusmenettelyyn siirtyvissä ampumaradoissa.

Käsittely	Ympäristötarkastaja Kirsi Haajanen oli selostamassa asiaa lautakunnalle kokouksen aluksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Toimenpiteet	Ympäristöministeriö (lausuntopalvelut.fi)